

دگرگونی

در ساختار قدرت در ایران

دکتر کاظم علمداری

دولت احمدی نژاد با ترویج گسترده خرافه پرستی و توزیع پول در میان گروه های فرو دست جامعه، کوشید تا آن ها را علیه طبقات میانی جامعه بشوراند. اما برخلاف شعارهای انتخاباتی، و ظاهر توده گرایی، دولت نهم یکی از فاسد ترین دولت های جمهوری اسلامی بوده است.

سرکوب، مرعوب کردن، و انفعال طبقات میانی و اصلاح طلب جامعه از یک سو، و پشتیبانی مالی برای فعال کردن طبقات تحتانی و مدافع ولایت فقیه، و تبلیغ خرافه پرستی دینی، از دگرسو، و همچنین ایجاد تنش دائمی و عمدی با دنیای غرب، اساس آموزه (دکترین) دولت احمدی نژاد بوده است. با توزیع پول و «سفرهای استانی»، و ادا و اطوار توده وار، مانند چاپ عکس با لباس رفتگری در میان رفتگران، و نمایش نان و پنیر خوردن رئیس جمهور و غیره، «مثلت قدرت» تصور می کرد احمدی نژاد در میان مردم پایه وسیعی پیدا کرده است و بار دیگر به ریاست جمهوری می رسد. پس درصدد گرم کردن تنور انتخابات دوره دهم و مشارکت حد اکثری مردم برآمدند تا مشروعیت و محبوبیت خود را به نمایش بگذارند. اما برخلاف تصور آن ها، توزیع پول و

نظام، درعین محروم کردن اکثریت مردم (غیرخودی ها) از حقوق خود بود. «مثلث قدرت» این ساختار را به حاشیه رانده است. در ساختار جدید، رهبری نقش تعادل بخشی نظام را از دست داده و به یکی از مراکز هدایت سرکوب ها بدل شده است.

طبقات میانی، مُدرن، تحصیل کرده، شهرنشین و نسل جوان که پس از دوم خرداد ۷۶ به اصلاح رژیم امید بسته بودند، با انتخابات مهندسی شده شورای نگهبان، و نقش آفرینی سپاه و

ساختار قدرت سیاسی در سی سال عمر جمهوری اسلامی از پوپولیسم (توده گرایی)، به کلاینتالیسم (حامی گرایی) و اکنون به میلیتاریسم (نظامی گرایی) تحول پیدا کرده است. ساختار مثلث قدرت (خامنه ای، سپاه، احمدی نژاد) برخلاف اشکال پیشین بسیار شکننده است. چرا؟

در پوپولیسم دهه اول، قدرت در رهبری بی همتا و کاریزماتیک آیت الله خمینی متمرکز بود. بطوری که کمتر کسی می توانست خلاف میل و

فرو ریختن شیرازه جامعه و امنیت اجتماعی به سود مردم و دموکراسی نیست. مردم باید چگونگی پرهیز از خشونت و ممانعت از هرج و مرج اجتماعی را فرا بگیرند.

دولت سایه کنار زده شدند. طرفداران ولایت فقیه دریافتند که تنها «توده ها» ادعای الهی بودن حکومت آن ها را می پذیرند. بنابراین، با شگرد تکیه بر شعار مقابله با فقر و فساد و بی عدالتی، و تقسیم پول نفت، دولت «عوام گرایی» احمدی نژاد را به قدرت رساندند. این شگرد حتی برخی از چپ گراهای ایرانی و غیر ایرانی ضد آمریکا را نیز سر در گم کرد. در عمل،

سیاست ایشان عمل کند. پس از فوت آیت الله خمینی، ساختار قدرت به کلاینتالیسم یا حامی گرایی تحول پیدا کرد، و قدرت میان نهادهای متعدد رسمی و غیر رسمی نظام از مجلس تا ائمه جمعه، تا دادگاه های انقلاب و باندهای پنهان و علنی اقتصادی و گروه های ضربیت، و محوریت آیت الله خامنه ای تقسیم شد. این ساختار تقسیم قدرت، منزلت، و منابع ثروت، رمز پایداری

و شعارهای عوام فریب، نارضایتی های جدیدی به بار آورد. توزیع پول بطور همزمان از جمله عامل رشد گرانی اجناس (تورم) و بیکاری بیشتر شد. مشکلات اقتصادی، آشکار شدن وعده های دروغین احمدی نژاد، شخصیت نامتعادل و خود شیفته او، و ادامه فریب کاری در مناظره های تلویزیونی، مردم را علیه او بسیج کرد، و احتمال انتخاب مجدد او را از بین برد. جناح خامنه ای تصور نمی کرد که با باز شدن فضای سیاسی برای گرم کردن تنور انتخابات، این چنین مردم واکنش نشان بدهند و جنبش وسیع اجتماعی شکل بگیرد. بنابراین، به قلب متوسل شدند. با تقلب در انتخابات، کاسه صبر مردم علیه اختناق و دروغ شکست و مردم به خیابان ها آمدند. مثلث قدرت بر آن شد که با سرکوب خونین و خارج از تصور، اختناق را حاکم کند. اما کاربرد سرکوب، به جای آنکه بتواند مردم را مرعوب و جنبش را منکوب کند، اقتدار و مشروعیت نظام را بیش از پیش از بین برد؛ بطوریکه از آن پس رژیم تنها با سرکوب روزانه مردم قادر به ادامه حکومت بوده است.

بدین گونه دامنه بحران گسترده شد. تلاش عناصر و گروه های «اصول گرا» برای مهار بحران تاکنون به جایی نرسیده است. پیشنهاد میانجی گری و طرح به اصطلاح «اتحاد ملی» توسط افراد مورد اعتماد رژیم با تمسخر کودتاگران رویه روی شده است. ارزیابی کودتاگران این است که هر نوع عقب نشینی در برابر خواست های مردم، نظام را به پایان خود نزدیک می کند. ارزیابی اصول گراهای منتقد دولت احمدی نژاد این است که با سرکوب

نمی توان مشروعیت و اقتدار کسب کرد، برعکس، ادامه سرکوب ممکن است کلیت نظام را با مخاطره جدی روبرو کند. این دو ارزیابی متضاد سبب خواهد شد که شکاف در درون حکومت باز هم بیشتر رشد کند و باعث ریزش بیشتر نیروهای آن ها بشود. حکومت های دیکتاتوری همواره در پی اشتباه محاسبه خود، ادامه انحصار گری، و شکاف های درونی سقوط می کنند. جمهوری اسلامی از این قاعده جدا نیست. با ادامه سرکوب ها بطور طبیعی افراد سالم و نالوده به فساد و جنایت دلیلی نمی بینند که با حاکمیتی که رو به افول است باقی بمانند. گذشته از بحران داخلی، کاهش درآمد نفت که دولت احمدی نژاد سخت

جنبش سبز باید مدام روی خواست های اصولی و قانونی به عنوان حق مسلم مردم برای تعیین حکومت مطلوب شان پافشاری و تبلیغ نماید.

سبز باید پی در پی به حاکمیت در مورد عواقب سیاست های سرکوب گرایانه و خشونت بارش هشدار دهد تا افراد سالم با دید باز آینده خود را از مسبین اصلی جرم و جنایت جدا کنند. و بالاخره جنبش سبز باید مدام روی خواست های اصولی و قانونی به عنوان حق مسلم مردم برای تعیین حکومت مطلوب شان پافشاری و تبلیغ نماید. ولی در رأس همه، جنبش سبز باید پی گیر عملی نمودن برگزاری تظاهرات آرام و سراسری خیابانی باشد. این نمایش برای هر دو سوی جبهه مردم و حاکمیت لازم است.

بر یگانگی آن ها غلبه کند و سپاه و رهبری قانع شوند که برای حفظ نظام در صدد حذف احمدی نژاد برآیند که آن نیز نتایج خود را در پی خواهد داشت. جنبش سبز باید نسبت به این رخدادهای محتمل سیاست گذاری، و برای پروسه تحول به دموکراسی برنامه ریزی کند و گام های عملی نشان دهد.

سخن پایانی اینکه فرو ریختن شیرازه جامعه و امنیت اجتماعی به سود مردم و دموکراسی نیست. مردم باید چگونگی پرهیز از خشونت و ممانعت از هرج و مرج اجتماعی را فرا بگیرند. همچنین، جنبش

به آن وابسته شده است و احتمال تحریم های بیشتر، جمهوری اسلامی بیش از همیشه در جهان منزوی شده است، و برخلاف گذشته که تنش رژیم با غرب به یگانگی درونی آن ها کمک می کرد، اکنون این تنش به اهزم ایجاد شکاف بیشتر در درون نظام بدل شده است.

کوتاه سخن اینکه این وضعیت استثنایی قابل دوام نیست. برگشت به وضعیت قبل از انتخابات نیز منتفی است. دو گزینه می تواند رخ دهد: ممکن است مثلث قدرت به فشارهای درونی و بیرونی اعتنا نکند و تا حذف کامل خود ایستادگی نماید؛ و یا ممکن است اختلاف درونی اصول گرایان

5K Fun Run / Walk

BEGIN THE NEW YEAR with a Great New Year Resolution!

For the ENTIRE FAMILY!!

Date: Sunday, January 10, 2010

Registration: 11:30 a.m. Run begins at 12:00 Noon

Location: UH's Lynn Eusan Park Next to UH Elton

Entry fee: \$5 per Person

For more information, visit siawe.org Or call 713.416.4900 Please RSVP at rsvp@siawe.org

SPONSORED BY:

Society of Iranian American Women for Education

Iranian American Medical Association

University of Houston
Department of Industrial Engineering